

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 18 november 2009

Mål nr

Ö 2979-09

KLAGANDE

Linköpings Bygg & Inredning Aktiebolag, 556407-3087
Snickaregatan 35
582 26 Linköping

Ställföreträdare: MF och JF

MOTPART

Skatteverket
171 94 Solna

SAKEN

Tillstånd till prövning i hovrätt av mål om försättande i konkurs

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Göta hovrätts beslut 2009-06-02 i mål Ö 1250-09

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Med ändring av hovrättens beslut meddelar Högsta domstolen tillstånd till målets prövning i hovrätten.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Linköpings Bygg & Inredning Aktiebolag har yrkat att Högsta domstolen ska meddela tillstånd till målets prövning i hovrätten.

Skatteverket har tillstyrkt överklagandet.

SKÄL

Skatteverket ansökte om att Linköpings Bygg & Inredning Aktiebolag skulle försättas i konkurs. Till stöd för ansökan åberopades att bolaget hade skulder till staten om 222 334 kr och att bolaget vid verkställighet enligt 4 kap. utskökningsbalken befunnits sakna tillgångar till full betalning av utmätningsfordringen. Bolaget delgavs kallelse till konkursförhandling men inställde sig inte. Tingsrätten fann att bolaget fick anses vara på obestånd enligt 2 kap. 8 § konkurslagen (1987:672) och försatte bolaget i konkurs.

Bolaget överklagade tingsrättens beslut och yrkade att konkursen skulle upphävas.

Hovrätten inhämtade yttrande från Skatteverket och från konkursförvaltaren. Skatteverket medgav bifall till överklagandet och anförde i huvudsak att verket hade avsett att medge uppskov med konkursförhandlingen vid tings-

rätten för att diskutera en ackordsuppgörelse men att bolaget kom för sent till förhandlingen, att verket numera var överens med bolaget om huvud- dragen i en ackordsuppgörelse och att bolaget därför inte borde anses vara på obestånd. Konkursförvaltaren uppgav att inga enskilda eller allmänna mål utöver Skatteverkets fordran förelåg, att det framkommit en interimfordran om 83 472 kr som bedömdes vara fullgod, att en särskild betalnings- uppgörelse träffats rörande en mindre leverantörsskuld, att konkursbolaget hade betalningsanstånd vad gäller skulderna till aktieägarna och att dessa var beredda att avskriva fordringarna eller göra om dem till aktieägartillskott. Med hänsyn härtill och till att Skatteverket var överens med bolaget om en ackordsuppgörelse var hans bedömning att bolaget varken var insufficient eller insolvent varför det enligt hans mening inte förelåg hinder mot att upphäva konkursbeslutet.

Hovrätten har beslutat att inte meddela prövningstillstånd.

Den 1 november 2008 trädde nya regler om prövningstillstånd i hovrätt i kraft. Enligt 49 kap. 12 § rättegångsbalken krävs numera alltid prövnings- tillstånd för att hovrätten ska pröva tingsrättens dom eller beslut, om inte något annat är föreskrivet (se prop. 2004/05:131). För konkursärendenas del innebär lagändringen att prövningstillstånd nu krävs vid överklagande till hovrätt.

Även bestämmelsen i 49 kap. 14 § rättegångsbalken om förutsättningarna för beviljande av prövningstillstånd ändrades den 1 november 2008. Bestäm- melsen har numera en obligatorisk utformning, vilket innebär att prövnings- tillstånd ska ges så snart någon av dispensgrunderna är uppfylld (se a. prop. s. 184). Vidare innebär ändringarna bland annat att bestämmelsen om

ändringsdispens fått en annan lydelse. Prövningstillstånd ska enligt denna meddelas om det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till. Tillståndsgrunden har utformats på detta sätt i syfte att betona den generösa tillämpning som reglerna bör ha. Avsikten är att alla avgöranden som bedöms som tvivelaktiga ska tas upp till fullständig prövning. (Se a. prop. s. 185.)

En förutsättning för att en gäldenär ska kunna försättas i konkurs är att denne är insolvent (1 kap. 2 § konkurslagen). I syfte att underlätta för en konkurssökande borgenär att fullgöra sin bevisbörda avseende gäldenärens insolvens uppställs i lagen ett par presumtionsregler, vilka anknyter till vissa omständigheter som typiskt sett talar för insolvens, 2 kap. 8 och 9 §§ konkurslagen. En sådan presumtion om insolvens kan brytas om det vid prövningen i tingsrätten visas att gäldenären är solvent. Vidare ska enligt 2 kap. 22 § konkurslagen högre rätt upphäva ett redan fattat konkursbeslut om gäldenären, efter att ha överklagat beslutet, visar att han är solvent. Frågan om gäldenären är solvent ska bedömas på grundval av den utredning som finns tillgänglig vid prövningen i högre rätt. Även om gäldenären faktiskt var insolvent när han försattes i konkurs kan han i högre rätt med åberopande av omständigheter som inträffat efter konkursbeslutet få beslutet upphävt, t.ex. om han visar att nytt kapital tillförts eller att han av annat skäl inte längre är insolvent. (Se SOU 1970:75 s. 70, prop. 1975:6 s. 72, 116 och 185, prop. 1986/87:90 s. 201 och t.ex. rättsfallen NJA 1992 C 30 och 1997 C 88.) Möjligheten för gäldenären att visa sin solvens är utan undantag och föreligger även t.ex. när gäldenären själv ansökt om att bli försatt i konkurs eller då gäldenären uteblivit från konkursförhandlingen i tingsrätten.

Tingsrätten har försatt bolaget i konkurs med tillämpning av presumptionsregeln i 2 kap. 8 § konkurslagen. Skatteverket och konkursförvaltaren har i hovrätten anfört att bolaget inte bör anses vara insolvent. Detta förhållande och de omständigheter som anförts till stöd för denna uppfattning har betydelse för prövningen av frågan om bolaget är solvent. Det finns därmed anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten kommit till.

Tillstånd till målets prövning i hovrätten ska därför meddelas.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Johan Munck, Leif Thorsson,
Torgny Håstad, Anna Skarhed och Lena Moore (referent)
Föredragande revisionssekreterare: Anna Nystedt